

Warszawa, 13-03-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.534.41.2023.JK

Pan

Zbigniew Rau

Minister Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

Rzecznik Praw Obywatelskich od wielu miesięcy otrzymuje wnioski od obywateli RP przebywających poza Polską dotyczące braku możliwości umówienia się na wizytę w konsulatach, z uwagi na wadliwe funkcjonowanie systemu e-Konsulat. Dotyczy to w przeważającej liczbie spraw konsulatów RP na terenie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Wnioskodawcy wskazują, że po rozpoczęciu zapisów, wolne miejsca znikają w kilka sekund, co powoduje, że w praktyce nie mają możliwości umówienia się do konsulatu od wielu miesięcy. Zdecydowana większość Wnioskodawców wskazuje, że próbują umówić się na wizytę w konsulacie w celu wyrobienia nowego paszportu. **W rezultacie Wnioskodawcy często przez wiele miesięcy pozbawieni są paszportu**, co stanowi znaczące utrudnienie w codziennym funkcjonowaniu, w tym wykonywaniu pracy poza Polską oraz uniemożliwia wyjazd z państwa, w którym przebywają. Poza wskazanym faktycznym rezultatem wadliwego funkcjonowania systemu e-Konsulat należy również zauważyć, że sytuacja ta powoduje nieuzasadnione pozbawienie wynikającego z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 410; dalej: ustawa o dokumentach

paszportowych) i przysługującego każdemu obywatelowi prawa do posiadania dokumentu paszportowego.

Jednocześnie Wnioskodawcy wskazują, że w portalach społecznościowych zamieszczane są ogłoszenia pośredników, którzy odpłatnie oraz po przekazaniu danych osobowych oferują miejsca na wizyty w konsulatach w konkretnych wybranych terminach. Komunikat w sprawie opublikowany dnia 17 maja 2022 r. pod adresem <https://www.gov.pl/web/wielkabrytania/komunikat-w-sprawie-nieuczciwej-dzialalnosci-tzw-posrednikow-paszportowych> wskazuje, że problem nieuczciwych pośredników dostrzeżony został przez Ambasadę RP w Wielkiej Brytanii. Informacja na temat procedury została także przekazana przez Pana Marcina Jakubowskiego, Dyrektora Departamentu Konsularnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, w piśmie z 14 czerwca 2022 r. (DK.0124.64.2022/2) wysłanym w odpowiedzi na pismo Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie utrudnionego dostępu do procedury wydawania paszportów w polskich placówkach konsularnych (nr sprawy: VII.534.17.2022.DZ). We wskazanym piśmie Pan Dyrektor wskazał, że aktualnie trwają intensywne prace w celu rozwiązania przedstawionego problemu i skutecznej eliminacji nieuczciwej działalności tzw. pośredników paszportowych, którzy oferują terminy na wizyty paszportowe w polskich urzędach konsularnych. W związku z powzięciem informacji na temat problemu nieuczciwej działalności tzw. pośredników paszportowych, Rzecznik Praw Obywatelskich pismem z dnia 12 lipca 2022 r. wystąpił do Departamentu Konsularnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych z prośbą o informację na temat podjętych działań w tej sprawie.

Biorąc pod uwagę utrzymujące się od wielu miesięcy nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zapisów na wizyty w konsulatach, a tym samym utrudnioną możliwość korzystania z pomocy konsularnej oraz realizacji prawa do posiadania dokumentu paszportowego przez obywateli RP, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o przedstawienie wyjaśnień w tej sprawie, a w szczególności proszę o informację na temat działań podjętych w celu rozwiązania problemu udziału tzw. pośredników paszportowych w procedurze rejestracji terminów wizyt w konsulatach, ocenę efektywności tych działań oraz na temat ewentualnych planowanych działań, które mają służyć przywróceniu prawidłowego funkcjonowania systemu rejestracji na wizyty w konsulatach.

Jednocześnie, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o RPO, zwracam się do Pana Ministra z prośbą o rozważenie – do czasu wyeliminowania wskazanych

nieprawidłowości co do funkcjonowania systemu rejestracji e-Konsulat – wprowadzenia innej skutecznej metody umożliwiającej rejestrację na wizytę w konsulacie, w celu zapewnienia obywatelom RP przebywającym poza Polską możliwości realizacji prawa, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o dokumentach paszportowych oraz usprawnienia trybu załatwiania spraw w związku z korzystaniem z pomocy konsularnej.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/